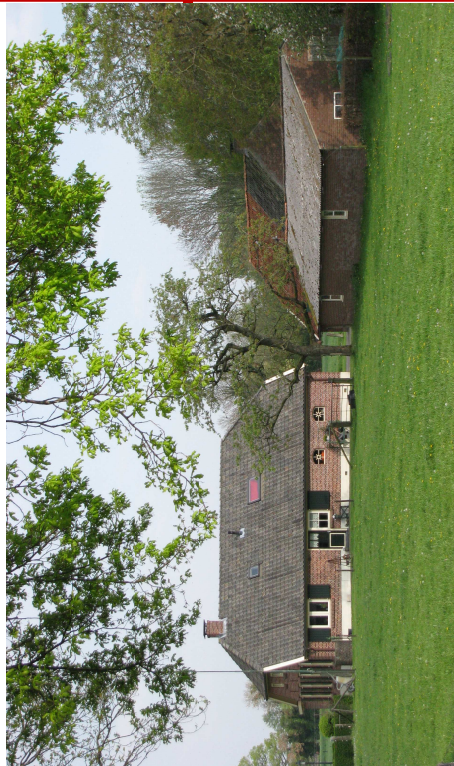
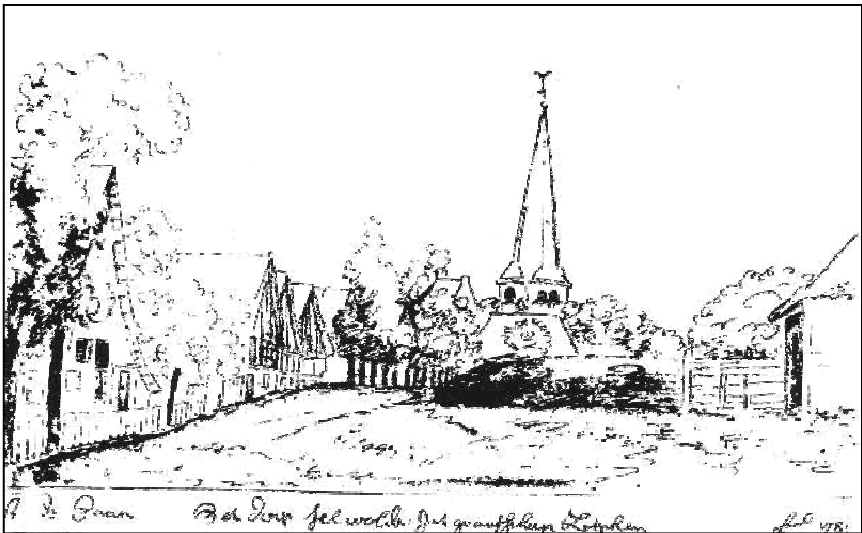

Bulletin heemkundige vereniging *Old Sillevold*

Jaargang 17 — Voorjaar 2014

Heemkundige vereniging
Old Sillevold

Op de voorzijde van onder naar boven: Lichtenberg nr. 4, 10-12 en 14.

Inhoud:

Voorwoord	4
In Memoriam Franciscus Paulus Joseph Winkels Bernard Dorrestijn	10
Sillevoldse mensen (5) Bennad van de Weikamp	12
Kattekwaad in Silvolde Lex	32
Activiteitenkalender 2013-2014	34

Bulletin is een uitgave van de
Heemkundige vereniging

Old Sillevold

en verschijnt tweemaal per
jaar.

Jaargang 17 - voorjaar 2014

Redactieadres:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Internet:

<http://www.oldsillevold.nl>

**Samenstelling
en vormgeving:**

Willie Dieker

© 2014

Heemkundige vereniging
Old Sillevold

Overname van bijdragen is
toegestaan na toestemming
van de redactie met bronver-
melding.

De inhoud van de opgenomen
artikelen valt onder de verant-
woordelijkheid van de auteurs.

**Losse nummers € 3,50 per
stuk**

ISSN 1569-1365

Voorwoord.

Wanneer dit Bulletin uitkomt is het verenigingsseizoen 2013-2014 alweer bijna ten einde.

We begonnen op 21 oktober met een soosavond bij De Buurman. De heer Koos Metselaar hield die avond een interessante presentatie over: 'Leiden door de eeuwen heen.' Hij leidde ons aan de hand van de levensgeschiedenis van bekende en minder bekende Leidenaars door enkele eeuwen stadshistorie, van Rembrandt van Rijn tot Margaretha Geertruida Zelle oftewel Mata Hari!

De Openbare lezing van Old Sillevold was dit jaar op zaterdagmiddag 9 november in het Schuttersgebouw van Willem Tell. In een gloedvol betoeg van twee maal een uur sprak de heer Frans Winkels uit Tiel die middag voor een goed bezette zaal over: 'Silvolde in de 17de en 18de eeuw.'

Met de kennis van nu kunnen we zeggen dat dit het laatste optreden van onze zozeer gewaardeerde heer Frans Winkels voor onze vereniging is geweest. De heer Winkels is namelijk op zondag 7 april j.l. op 76-jarige leeftijd overleden.

Men zie het **In Memoriam Franciscus Paulus Joseph Winkels.**

Op de Soosavond van 15 januari vertoonde André Tangelder twee video's. Vóór de pauze was dat de video van Theo van der Lee en Anny Raben over de fietstocht van Stef Lankveld naar Santiago de Compastella en na de pauze de film 'Joop van Deursen gaat naar huis', over diens verblijf in het Kamp Rees en bij de familie Lubbers te Silvolde, 1944-1945.

De Jaarvergadering was op donderdag 20 februari in Ons Pakhuus. Bij verhindering van de voorzitter leidde de vice-voorzitter, de heer Theo Koolenbrander, deze vergadering. Bij de opening memoreerde de voorzitter het overlijden van de leden Annie van Hal-Bosman, Jan Jaartsveld, Theo Wolters, Hans Goudswaard, Jan Weijers, Frans Mullink, Theo ten Have en Rein Heister. Zij werden met een minuut stilte herdacht.

Vervolgens deed de heer Ben Kraan namens de Molencommissie verslag van de stand van zaken betreffende de Beltermans of Gerritsens Molen. Zoals bekend blijft de molen een gemeentelijk eigendom. De gemeente heeft de herstelwerkzaamheden door de molenbouwer Vaags uit Aalten laten uitvoeren;

één en ander is thans bijna rond. De heer Gerard kok uit Etten is nog steeds de enige molenaar, maar Jos ter Horst gaat binnenkort aan de opleiding Vrijwillige Molenaar beginnen!

Hierna brengen secretaris André Tangelder en penningmeester Karin Hendriksen hun jaarverslagen uit. Deze roepen geen nadere vragen vanuit de zaal op. Willie Dieker verklaart namens de kascommissie dat de boeken en bescheiden van de penningmeester in goede orde zijn, waarna de penningmeester decharge wordt verleend. Dit jaar zijn Bernard Dorrestijn en Anny Raben aftredend als bestuurslid. Anny Raben stelde zich

niet herkiesbaar. Het bestuur stelde voor Bernard Dorrestijn te herbenoemen en Willie Dieker als nieuw bestuurslid te benoemen. Aldus geschiedde.

Na de pauze hield de heer John van Zuijlen een uitvoerige presentatie over: 'Landelijke Bouwkunst.'

In het eerste deel ging de spreker in op de boerderijbouw in de verschillende landsdelen en in het tweede op die in onze gemeente. De boerderijen stofferden overal het landschap. De moderne tijd doet soms aanslagen op het historisch gegroeide. Aanbouwsels en grote veeschuren zijn daar nogal eens de oorzaak van. Het is de kunst om deze toch zo natuurlijk mogelijk in het land-

't Vorendtje of 't Veurentje op 't Voorbroek te Terborg, vroeger Silvolde.

schap in te passen. Ook verdwijnen nogal eens historische boerderijen. Bij de vertoning van beelden van de boerdrijven in onze streek ontstond een levendige discussie met de aanwezigen.

Op de soosavond van maandag 17 maart brachten André Tangelder en Bernard Dorrestijn de bezittingen van het huis Bergh te Silvolde en omgeving in beeld. In het kaartboek van Merner van 1754-1755 komen ongeveer tien Silvoldse boerderijen voor. Deze werden in beeld gebracht met daarnaast dezelfde boerderijen zoals ze voorkomen op de minuutkaarten van het kadaster uit omstreeks 1832, waarbij Bernard zijn commentaar gaf. Ook deze avond was er een goede wisselwerking met de zaal.

Naast het vergaderprogramma werkten we de afgelopen tijd op allerlei plekken en manieren aan onze verenigingsdoelstellingen. In Zelhem wordt aan de inventarisatie van de Lichtenberg-vondsten gewerkt en in de DRU werken Theo Koolenbrander en Willie Dieker aan opberging en beschrijving van onze fotoverzameling. Op de R.K. Begraafplaats werden weer een aantal grafmonumenten veilig gesteld en we verleenden Silvolde Kunst en Cultuur medewerking bij

de inventarisatie van sprookjes en spookverhalen. En Theo van de Lee, Anny Raben en Willy Wiendels maken nog steeds de nodige filmportretten van bekende en minder bekende Silvoldenaren en anderen.

Op de boekenmarkt verscheen onlangs ook weer een prachtige uitgave. We doelen hierbij op het fotoboek van de heer Jan van Gal: 'Achterhoek en Liemers', met als ondertitel: 'Achterhoek & Liemers gefotografeerd door Jan van Gal. Met de teksten van Henk Krosenbrink.' Beiden hebben zich weer bijzonder ingezet om een zo'n mooi en gedocumenteerd mogelijk beeld van onze streek te geven! Daarnaast willen we aandacht geven aan het feit dat de uitgevers van het 'Familie Album Roes' na 23 jaar zijn gestopt met de samenstelling en uitgave van hun - inmiddels ruim 2100 pagina's tellend - losbladige album.

De moeder van Harry Kolks was een Roes, geboren op de boerderij Groot Immink in Voorst, gemeente Gendringen, waarmee de band van Harry met de familie Roes en met het boerenleven verklaard is. Daarbij is hij heel goed ingevoerd in het 'Rijke Roomse Leven' en de historie in het algemeen. Zijn bij-

drage en die van de andere scribenten geven de lezer een schat aan informatie over het leven in vroeger eeuwen in deze en andere streken. Het album is rondom telgen van de familie Roes gegroepeerd, maar stijgt door de brede informatie in het algemeen, ver boven een doorsnee familiechroniek uit! Als Old Sillevold mochten we ook al diverse bijdragen uit het album in onze uitgaven opnemen, waarvoor onze hartelijke dank! Ook in de toekomst hopen we nog wel weer eens van het album 'gebruik' te mogen maken. André en Theo Tangelder beschikken over de volledige uitgave en de uitvoerige index op alle opgenomen artikelen. Waarschijnlijk willen ze geïnteresseerden wel even een kijkje in de index en de artikelen laten nemen? De eerste editie van het Familie Album Roes verscheen in 1991 en de laatste in 2012. In die van 2012 schrijft Harry Kolks een 'Ten Afscheid.' Er klinkt weemoed en dankbaarheid in door. Beide zijn zeer begriepelijk!

In een soort naschrift noemt Harry ook nog het Bulletin en de andere uitgaven van Old Sillevold. We lezen: 'Jaarlijks wordt een meestal heel lezenswaardig en goed verzorgd Bulletin uitgegeven. Men

houdt zich evenzeer bezig met het regelmatig geven van lezingen en zogenaamde soosavonden over het dorp, de heerlijkheid/gemeente Wisch en de regio belangrijke historische gegevens en gebeurtenissen. Daarbij komt nog, dat men behalve de uitgave van de jaarlijkse bulletins nog aparte uitgaven het licht doet zien, die één bepaald onderwerp bevatten. Te noemen valt, bijvoorbeeld het in 2010 uitgegeven boekje van Gonda Beijer-Frank:

'Kamermeisje op kasteel Schuylenburg', dat een hele episode van dat kasteel en zijn bewoners zo herkenbaar in beeld brengt.

Of het van Mr. Henri de Grood en 60 pagina's tellende 'Een Silvolde's Dagboek over de laatste oorlogsjaren, September 1944-Juni 1945.' De vader van de schrijver was jarenlang het hoofd van de wijd en zijd bezochte R.K. Mulo in Silvolde.

Recentelijk (januari 2012) is een wel heel bijzonder boekje (omvattende 35 pagina's) uitgebracht; 'De Schuylenburg in woord en beeld.'

In 1995 maakte Eric Kunst, de helaas te vroeg overleden voorzitter van Old Sillevold, een zogenaamde powerpoint-presentatie over de 'Werdegang' van het kasteel de Schuylenburg door de eeuwen heen; het slot dat tegen Silvolde aan

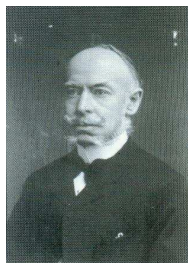
gesitueerd was, tot aan de vernieling ervan op het einde van de laatste wereldoorlog. Om het ronduit te zeggen: het is een wel heel bijzondere uitgave geworden, alleen al door het feit, dat het boekje fifty-fifty uit tekst en prachtig, soms nooit gezien illustratie-materiaal bestaat. Het is een ere-saluut voor Eric Kunst en voor de heemkundige vereniging geworden! Wie in kort bestek de geschiedenis van dit roemruchte kasteel tot zich wil nemen (niets meer en niets minder) kan in dit boekje terecht.’

Mooi zo’n eresaluut voor Eric Kunst en de lof voor Old Sillevold! Maar we moeten als Old Sillevold ook weer niet naast onze schoenen gaan lopen. En daar helpt Harry ons dan ook weer mee. Want in zijn artikel over de boerderij Rabelink te Silvolde in de laatste aflevering van het album, pagina 2083, lezen we: ‘In 2008 heeft de Heemkundige Vereniging Old Sillevold in een aparte uitgave een dagboek gepubliceerd, genaamd ‘De Borggrevens in de Lichtenberg’, opgetekend door Maria S.E. Smit-Hafkenscheid. Het verhaal heeft vooral betrekking op het reilen en zeilen van het gezin waarin Maria Catharina Borggreven leefde in de jaren 1830-1850. De vertelsels zijn door een zuster van

Maria Catharina, gehuwd met een Hafkenscheid, in de jaren 1870-1880 verteld aan haar dochter. Deze heeft één en ander - vaak in de vorm van een directe rede, alsof ze er lijfelijk bij was - op schrift gesteld in 1922-1923; de ik-vorm 50 tot 70 jaar na dato! Kortom veel kwek- en keukenpraat, waarvan het waarheidsgehalte nauwelijks te achterhalen is en derhalve vaak slechts een plek achter de komma verdient.’ En dat zet ons dan weer met de beide voeten op de grond! Maar Harry was destijds natuurlijk ook niet in de keuken op Rabelink aanwezig.

We sluiten af met wat informatie over het landgoed Tandem te Westendorp, het object van onze zomeravondactiviteit op dinsdag 17 juni aanstaande.

Tandem is een creatie van de oudkoloniaal Dirk Johannes Hendrikus van Eeden. De grafelijke familie Von Hohenzollern-Sigmaringen verkocht in 1872 de meeste van haar te Westendorp gelegen Berghse boerderijen. Bij die verkoop stelde Mr. Van Eeden zich voor f. 175.000 in het

Mr. D.J.H. van Eeden (1826-1906).

Huis Tandem, circa 1920.

bezit van een zestal boerderijen en enkele bossen, samen 180 hektare. Van Eeden liet in 1877-'78 op het terrein van de boerderij Lensink een mooi landhuis bouwen, dat hij de naam Tandem gaf. Tandem betekent in het latijn: Eindelijk. Nu kon hij zich dan 'eindelijk' de trotse bezitter van een landgoed en een echt landhuis noemen.

In 1882 liet Van Eeden de boerderij Lensink afbreken en achter z'n landhuis opnieuw opbouwen. De boerderij was voorzien van flinke paardenstallen en een koetshuis. Pachter Rummelink moest op commando van Van Eeden als koetsier voor z'n landheer optreden, dit tot die keer dat het paard op hol sloeg! De erfgenamen van Van Eeden verkochten de boerderijen van het landgoed in 1954 aan de pachters, en de bossen aan de gemeente Wisch. De familie Burgers kocht de boerderij en het landhuis; men ging

toen op Tandem wonen en hun vroegere woongedeelte in de boerderij bouwden ze om tot veestal. Vanaf genoemd jaar beheren de boeren en de gemeente het landgoed gezamenlijk. Het feit dat het bezit en beheer niet in één hand zijn doet geen enkele afbreuk aan het totaalbeeld van Tandem!

Clubgebouw Vereniging Wildbeheer Eenheid Wisch in het Tandemse bos.

Temidden van het Tandemse bos treft men sinds 2008 het clubhuis van de Vereniging Wildbeheer Eenheid Wisch aan.

De vereniging is in 1987 opgericht en telt thans 84 leden. Men houdt zich bezig met voorlichting aan jong (b.v. schoolklassen) en oud over natuur, jacht en wildbeheer. Er is dus van alles te zien en te ervaren op die 17de juni. Allen, graag tot ziens!

Bestuur en redactie.

IN MEMORIAM FRANCISCUS PAULUS JOSEPH WINKELS

Frans Winkels werd op 7 april 1937 in Oer of Ulft 2 geboren. Vader Winkels werkte op de op een steenworp afstand gelegen DRU-fabriek. Frans ging er evenals de andere kinderen Winkels naar de lagere school en 's zondags naar de Antoniuskerk. In de vrije tijd visten de jongens een snoek uit de Strang (Oude IJssel) of zwommen ze er een baantje.

Die van Oer waren minstens zoveel op Silvolde als op het echte Ulft georiënteerd. De weg over het Melkvonder en dan door het IJsseldal was voor hen een zeer vertrouwde.

Zo was dat ook voor de familie Winkels. 's Zondags namen ze nogal eens de weg door d'n Isselt en brachten ze een bezoekje bij Ome Joseph en Tante Marie Wijnroks aan de Korenweg achter de Galgenberg in Silvolde. Vanuit mijn huis kijk ik altijd op het huis van Ome Joseph aan de Korenweg en dan moet ik altijd even aan Ome Joseph en Frans Winkels denken. In de oorlogsjaren werd het vergaren van het dagelijks brood steeds moeilijker. Vader Winkels voorop, namen ze dan weer de weg over het Melkvonder richting de Ulftseweg

in Silvolde, en dan de Bonterweg richting de Zuivelfabriek, waarna ze bij de boeren in de Silvoldse Buurt voor wat etenswaren aanklopten. En ze konden altijd wel met wat weit (tarwe), aardappelen of eieren huiswaarts keren.

Frans sloeg op de lagere school een klas over en dat viel in goede aarde bij pastoor De Vries. Meneer pastoor kreeg het voor elkaar dat Frans op z'n elfde naar het Klein Seminarie van de Paters van Mill Hill in Tilburg vertrok en daar zes jaar is blijven wonen en studeren. Daarna gaf Frans te kennen dat hij toch niet op die weg verder wilde gaan, waarna de pastoor hem weer bijstond in de studie richting het onderwijzerschap. En Frans werd een onderwijzer in hart en nieren. De jongeman Winkels leerde de jongedame Ann Overkamp kennen en ze stapten in het huwelijksbootje, waarna hun drie jongens werden geboren. Ze woonden in Ulft en Frans werkte er aan verschillende scholen. Daarna werden het de woonplaatsen Druten en Tiel en werkte Frans aan de Schooladviesdienst. De AOW-leeftijd kwam in zicht. Wat nu? Achter de geraniums?

Nee, Frans wierp zich op het stamboomonderzoek, onderwerp: het voorgeslacht van Ann, de familie Overkamp uit, jawel: Silvolde! Hij diende zich aan op het gemeentearchief van Wisch, alwaar ik hem mocht verwelkomen. En Frans liet het niet bij één bezoekje! Het bleek dat bij de Bontebrug nog altijd de voorouderlijke boerderij Overkamp of Averkamp te vinden was en dat de familie in het verre verleden ook al minstens twee kerkmeesters geleverd had. In het randschrift van de torenblokken in de oude Maritiuskerk te Silvolde staan nog altijd de namen te lezen van vader en zoon Averkamp. Frans richtte zich vanaf die tijd helemaal op de geschiedenis van de familie Overkamp en Silvolde. In het Gelders Archief te Arnhem maakte hij studie van de Rechtelijke Archieven van Wisch van de 17e en 18e eeuw. Hij was ook al lid geworden van onze vereniging en hij leverde een bijdrage in voor ons Bulletin over o.a. de bewoningsgeschiedenis van de Marktstraat. In Arnhem maakt te hij honderden fotokopieën van stukken, welke hij onderbracht in zijn 'Project Silvolde' Het totaal schonk hij aan onze vereniging, zodat we daar nu naar hartelust in kunnen studeren!

Franciscus
Paulus
Joseph
Winkels

Frans Winkels heeft een kleine twintig artikelen voor ons Bulletin geleverd en heeft meerdere spreekbeurten voor onze club verzorgd. Op zaterdagmiddag 9 november 2013 trad hij nog voor ons op met z'n presentatie over: 'Silvolde in de 17e en 18e eeuw! Hij knoopte er aan de voor- en achterkant zelfs nog een paar eeuwen bij aan! Zijn gezondheid liet hem helaas steeds meer in de steek, de laatste weken in versneld tempo. Op zondag 30 maart is Franciscus Paulus Joseph Winkels temidden van z'n geliefden in alle vrede heengegaan. Wij herinneren ons hem als een vriendelijke en gedreven man; we zullen met veel respect en waardering aan hem blijven denken en we wensen z'n vrouw en kinderen veel sterkte toe bij het dragen van dat grote verlies!

Bernard Dorrestijn

Sillevoldse mensen (5)

Bennad van de Weikamp

D'n Doevendans, tegenwoordig adres: Lichtenberg 4

De belangriekste waege in d'n Lechtenbarg bunt de kruuslings aover mekaar haerliggende Lechtenbarg en Langen Diek, die beide in de tweede helft van de zeventiende eeuw deur de eigenaren van 't Huus Lechtenbarg as lanen bunt angelegd. Vrogger besloeg de plaats van de kru:sing van die lanen un cirkel met un deursnei van umsgaveer vieftig meter. De dri-jhuukskes die op die manier ontstaon wazzen, wazzen veurnamelek met holt bewassen. In later jaoren bunt die huukskes allemaol bi-j de belendende percelen angetrokken, maor de umtrek was nog heel lang te herkennen. 't Geheel wier 't Rondeel genuumd. De olde leuj zeien wel es dat ut daor 'niet pluis' was, maor wat dat beteikenen dat zeien ze d'r niet bi-j... D'r ston ok wel es un tentenwagen (woonwagen), maor dat kon toch gin probleem waezen! Midden aover de waege lei un karrespoor met daortussenin un paerdepad. An de zuudkant lei un fietspad, warschien:lek as opvolger van ut eerdere looppad. Tussen de vaarweg en 't fietspad lei um de twintig

meter un heupken plakken van ruum un halven meter hoog. Dat was um de boeren met de stötkarren en wagens van 't fietspad af te hollen, zodat dat baeter begaonbaor bleef.

An de westkant van 't Rondeel lig d'n Doevendans, een dri-jhoek van ruum un bunder.

In 1913 wodden Bernard Ticheloven en Maria Borkes eigenaar van d'n dri-jtimp en laot ze d'r un huus op bouwen; veurentied had t'r nooit un huus op gestaon.

Bernardus Ticheloven was op 28-3-1872 in Voorst geboren, Maria Elisabeth Borkes op 20-3-1878 op de Warmenhorst (Marmelhorst) in Breembroek. Op 19-11-1914 trouwt ze en gaot ze in eur ni-je huus op d'n Doevendans wonen. Baerndjen is melkwaeger op de botterfabriek en ze hebt ok nog un koe en un kalf en wat varkes en tu:ten, waor Mi-jken zich dages zo'n betjen um bekommert.

Ze wieren nie:t met kinder gezezend.

In de jaoren twintig kwam d'r un actie op gang um Oostenriekse kinder in huus op te nemmen en van 't neudige aeten en drinken te veur-

Baerndjen en Mi-jken achter eur boerderi-jken op d'n Doevendans

zien zodat ze weer an konnen star-ken van d'n armeleken tied tie:dens en nao d'n Eersten Wereldoorlog. Baerndjen en Mi-jken doen d'r ok an met en kriegen twee zuskes uut Wenen toebedeeld. Die zeien altied Oom en Tante tegen eur, en zo-doe:nde bunt Baerndjen en Mi-jken an de benamingen Oom Baerndjen en Tante Mi-jken gekommen. Al gauw gingen ze mekaar ook Oom en Tante nu:men. Feitelek netzo as now andere echtparen met kinder mekaar ok wel Va:der en Moe:der nuumt.

In 't Bevolkingsregister is spraoke van Josefina Kober, geboren 6-2-1914, en Maria Amalia Kober, ge-boren 10-7-1916. 'k Meen dat ze altied Frieda en Mietse genuumd wieren. 'k Denk dat ze ok nog in Sillevold naor de Meisjesschool hebt gegaon. Later bunt ze nog lan-ge jaoren hier en daor dienstbode gewest. Volgens mien is Frieda weer naor Wenen truggegaon en is Mietse hier gebleven en ook ge-trouwd; 'k meen dat ze erges in Terborg of Durkum wonen. Um-streeks 1950 kwam ze Oom Bae-rndjen en Tante Mi-jken nog wel es opzu:ken.

In de jaoren van d'n Eersten We-reldoorlog wier d'r braaf gesmok-keld en Oom Baerndjen is dan ok un keer met zien zwaoger en kam-merou op 't smokkelderspad gewes. Maor op d'n eerste de beste keer dat hi-j metging wieren de anderen al gauw gesnapt, maor hi-j zat nog veilig in de stroeken ..., maor daor had hi-j ga gin vrae met ..., hi-j kra-op uut zien schuulplaats teveur-schien en traoi de commiese te-mu:te met de legendarische woor-den: "Hier bun ik, eerlek zunne wi-j en eerlek willen wi-j blieden"! Nae, Oom Baerndjen was niet uut 't goeie smokkeldersholt gesneien en is dat ook nooit meer bi-j nacht en

Kadaster Wisch, Sectie D,
Lichtenberg, 1881.
Aangevuld met de latere straat-
namen Lichtenberg en Lange Dijk
en huisnummering.

Aangevuld met huis- en perceelsnamen.

T. = Theetuin

B. = Borggreven

W. = Weikamp

Bu. = Busken

P.L. = Perceel Lichtenberg

S.L. = Schuur Lichtenberg

K.N. = Kleine Nottel

D. = Doevendans.

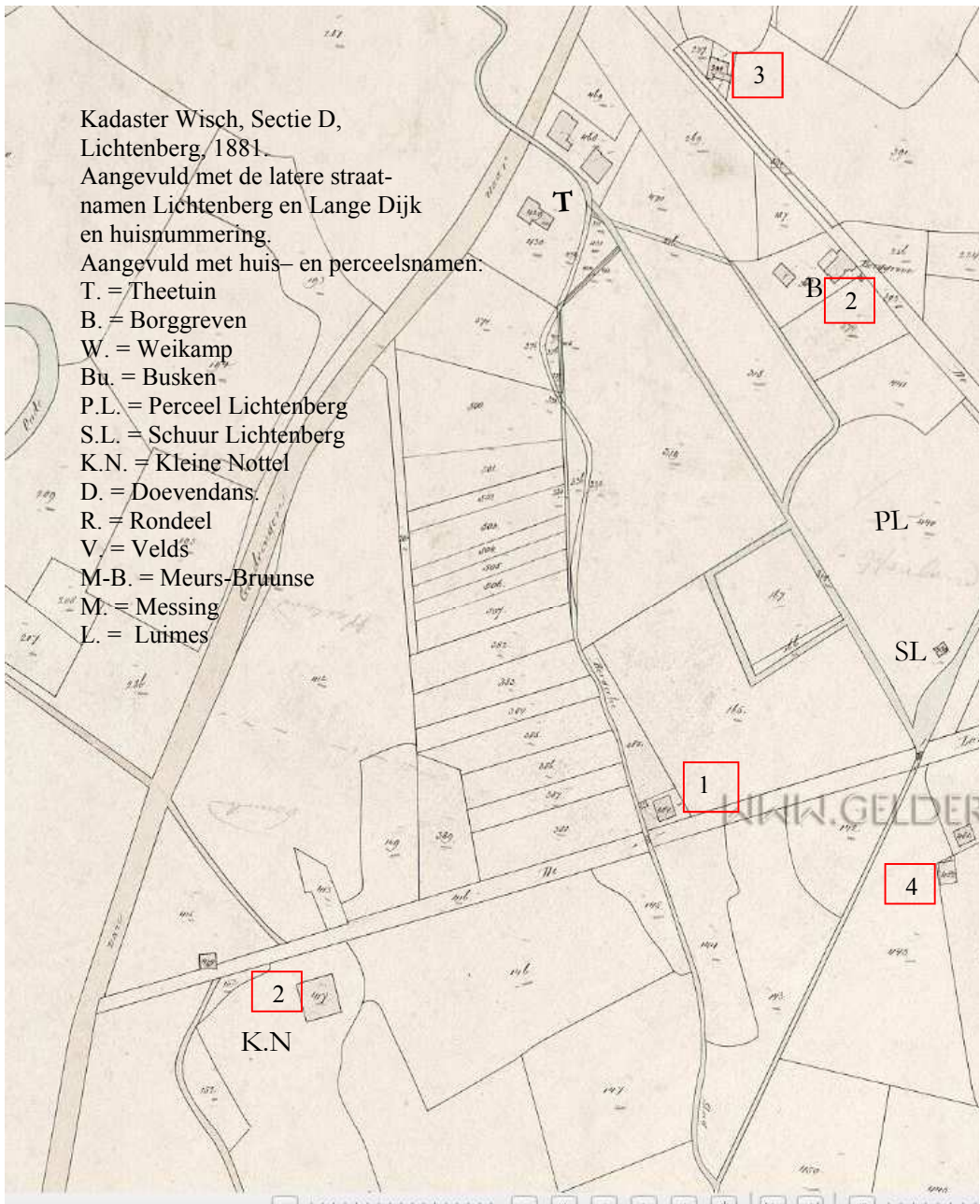
R. = Rondeel

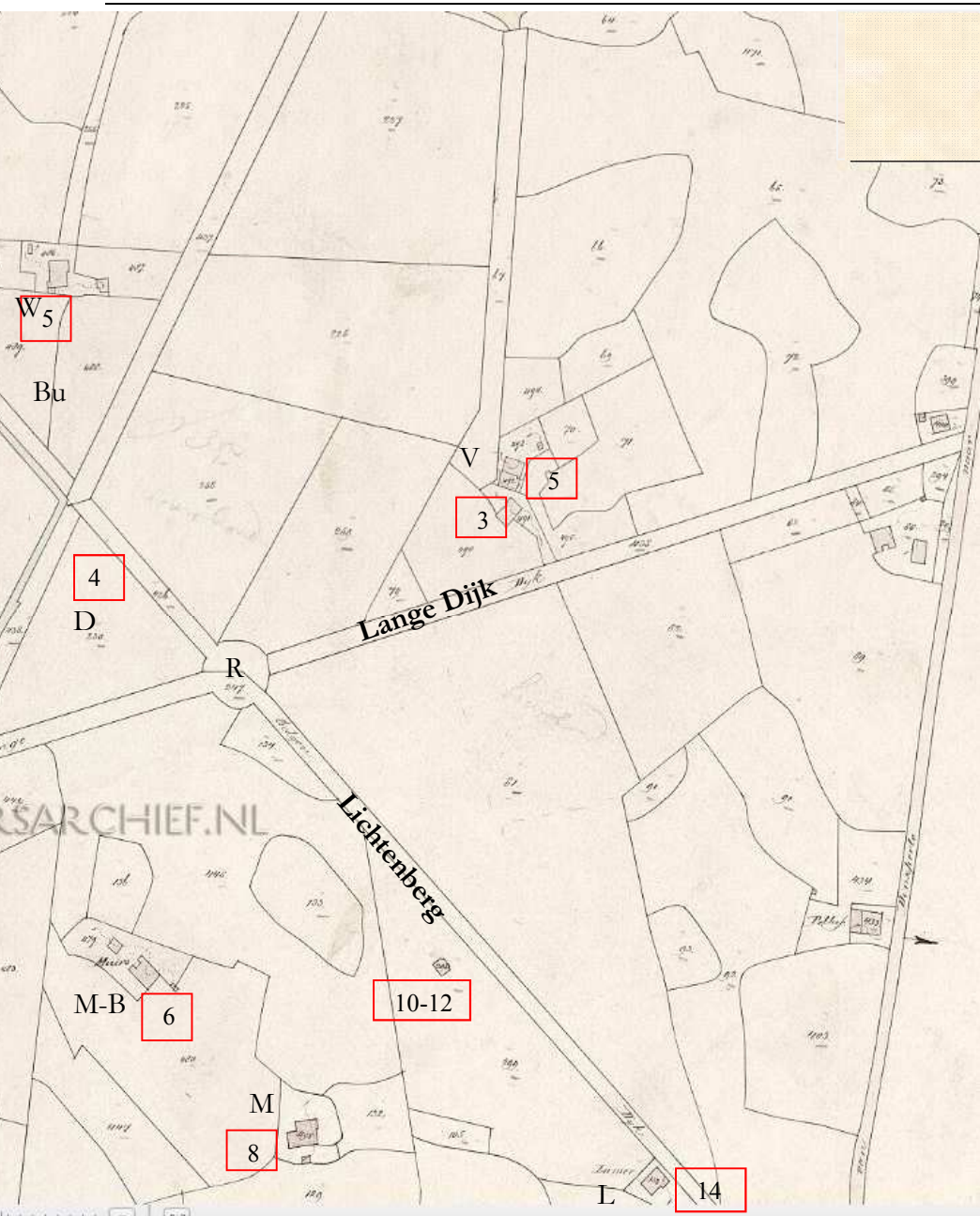
V. = Velds

M-B. = Meurs-Brunse

M. = Messing

L. = Luimes

ontied met zien zwaoger en kamereu op pad gewest...

De jaoren kwammen en gingen. Ome Baerndjen en Tante Mi-jken waarn trouwe parochianen van de Mauritiusparochie in Sillevold. At de pastoor of de kapelaons erges geld veur neudig hadden dan kloppen ze nooit tevergeefs bi-j eur an. En at de schooljonges eur an de aerbaezen zatten en zi-j snappen ze, dan zei Oom Baerndjen tegen eur: "Jonges, dat mo'j toch nie:t doe:n, i-j mot zondag maor goed wat in d'n armenbuul doen!"

't Was altied un zu:ten inval bi-j Tante Mi-jken en Oom Baerndjen. Postbode Mulders uut Sillevold wol tiedens zien rondgang dan ok nog wel us graag un köpken koffie drinken bi-j Tante Mi-jken. Ze wazzen allebei vlot in de praot, dus 't gesprek ging altied vlot vedan. Op un keer löp Mulders de kökken in, maor is Mi-jken erges achter bi-j de tu:ten. Hi-j bedech zich gin ogenblik en grip 't koffiemölleken van 't aanrecht en löp t'r met naor bu:ten en zet ut an de weg op d'n rikkesperpost waor 't peurtjen an dreit. Hi-j geet weer naor binnen en efkes later kump Mi-jken ok in de kökken. Ze zeggen mekaar d'n tied van d'n dag en Mi-jken mek anstalten um koffie te gaon zetten ..., maor

ze kan 't mölleken nie:t vinnen...

Wat raar, zonet ston 't nog op 't aanrecht... Mi-jken verontschuldigt zich in alle talen ..., maor Mulders zeg: "Mi-jken, ik heb ut allang begreppen, i-j wilt mien ga gin koffie geven, 't is nie:t anders, ik gao maor weer." Hi-j sprink op de fiets en löt Mi-jken in arrenmoede achter ..., ze kan zich de heure wel uut 't heufd trekken...

Un hötjen later ..., daor gund kump Mineken Vossers anfietsen. Wat hef-tie toch egaals naor d'n rikkesperpost bi-j 't peurtjen te kie:ken... Ok maor es effen gaon zien wat die daor toch wel te kie:ken hef...

In '40 brok d'n Tweeden Wereldoorlog uut. Oom Baerndjen en Tante Mi-jken wissen wel an welke kant ze zollen gaon staon. Bi-j ons hadden wi-j ok un paar onderdukers uut 't westen. Wi-j deien 't peerdewark bi-j Oom Baerndjen, en dat deien die jonges dan meestal, dus Oom Baerndjen en Tante Mi-jken en de jonges leren mekaar adig goe:d kennen. At Oom Baerndjen onraad vermoe:den, bi-jveurbeeld at hie de Zwatten deur d'n diek had zie:n fietsen, dan päölen hie zo had at hie kon bi-j ons deur 't Busken naor ons op an um te zeggen dat 't niet plus was... En at hi-j dan weer aover de dael

naor de enddeur liep dan hief hi-j de rechterhand in de heugte en zei hi-j zien liefspreuk in die jaoren: "'t Is un strijd, 't is un strijd"!

Zo now en dan hebt ze ok nog wel es un kostganger, beveurbeeld Bennad Tangelder in '41-'42 en un nichtjen van Oom Baerndjen in ongeveer dezelfde tied. In 1944 woont Albertus W. Mulder en echtgenote un hötjen bi-j eur. En in januari 1946 kump Klaas Barelds uut Arem, um in 1948 weer naor Renkum te vertrekken.

An 't end van d'n oorlog zet de Duutsers ok nog un zwaor geschut bi-j Oom Baerndjen en Tante Mi-jken in d'n hof, maor ik geleu:f niet dat ze d'r ok maor ens met geschaoten hebt. 't Was nao de bevrijding nog weer un heel gedoe:te um 't allemaol weer in order te kriegen...

Vanaf de tied dat Oom Baerndjen niet meer naor de botterfabriek hoeven was hi-j hele dage op zien bedrie:f in de weer. En at dan 's zommers de zon hoog an de hemel ston, dan zetten hi-j zich un old huidjen van Mi-jken op en kon i-j um in de heuiwei of op 't rogge-land vinnen. Maor Tante Mi-jken zat ok niet veur één gat gevangen. At Oom Baerndjen un gat deur de knieën van de boks had dan zetten

zi-j d'r gauw effen un stuk van eur olde schöt op...

Langzamerhand geet alles slechter met eur beiden. De huusholling geet achteruut en op 't land wodden Oom Baerndjen de kwekken de baas... Oom Baerndjen geet dood... Tante Mi-jken kan moeilek alleen op d'n Doevendans blieven wonen. 't Huus en de grond wodden an Jan en Truus Heebink-Alofs verkocht, en die gaot t'r ok wonen.

Un naefken ontfermt zich aover Tante Mi-jken, ze geet t'r met bed en al naor toe... Maor nao enige tied verslechtert de verhouding en geet Tante Mi-jken d'r vandeur ... en steet ze effen later bi-j Moe:der en Zus Jansen op Velds in de kökken... Mi-jken wil beslist niet weerum en d'r wödt afgespraoken dat Bennad van de Weikamp 't bed maor op mot halen... Bennad d'r haer met peerd en wagen, maor 't naefken hölt de deur op slot. 't Wödt un heel gerikraoi daor bu:ten bi-j dat huus! Mot de pelitie en burgemeister en d'n bruur van Mi-ken uut de Zoerik (Suderwick) d'r bi-jgehaald wodden? D'n bruur uut de Zoerik kump t'r al gauw anfietsen ... en gif zien commentaar: "Ohne burge-meister, one polizei, zi-j mot de döhre los doen"! Maor 't roe:pen helpt niet ... en Bennad geet met

d'n läögen wagen weer naor huus... Nao enige tied krig Tante Mi-jken un plaats in 't klooster in Gendringen. Zo now en dan kump ze un dag op de Weikamp op visite. Wi-j hebt un dienstbode die zo now en dan 't wark efkes ut wark löt en op de fiets springt um un rundjen te fietsen... Mi-jken von dat maor niks en verzuchtte: "Here, geef wijsheid." Mi-jken zei ook altied: "Mensen, ik bun nie:t vroom, maor mensen, denk an de eeuwigheid"! In 't letst wödt 't egaals minder met Mi-jken. Mien moeder zög eur op un raegenachtigen dag nog es op in 't klooster in Gendringen. Moe:der hef zich vanwaegen de raegen un stuksken plastic um 't heufd geknupt... At moe:der zo b-j Mi-jken de kamerdeur los dut, zeg Mi-jken: "Foi, Mina, hei ok al zo'n glazen huidjen op"?! Nie:t lang daornao wödt ok Tante Mi-jken bi-j Oom Baerndjen op 't kerkhof an de Prins Bernhardstraot ten grave gedragen...

**Messing, tegenwoordig adres:
Lichtenberg 8**

Messing lig ongeveer hondervieftig meter van de weg af. D'n uitweg d'r naortoe lig schuuns aover de grond van Meurs of de Bruunse (Lichtenberg 6) haer.

Vanaf 1800 hebt hier heel wat mensen gewoond. 'k Begin met de familie Naafs, die umstreeks 1838 naor 't buurhuus Meurs of Bruunse verhuust. Zie Bulletin Naojaor 2012, blz. 23.

De familie Naafs wödt opgevolgd deur de schoenmakersfamilie Messing-Rietstap. In 't Bevolkingsregister van Wisch wödt de familie Messink (met un k an 't end) genuumd, maor ik hol de schriefwieze van de Burgerlijke Stand (geboorte-,trouwen aoverliedensakten) an.

Zoon Hendrik Messing (1803) trouwt op 20-1-1853 met Hendrika Tangelder (1818). Op 26-10-1855 wödt eur dochter, Johanna Maria Messing, geboren.

Hendrik Messing is op 19-9-1861 aoverleden, waornao Hendrika Tangelder op 31-7-1862 met Hendrikus Arnoldus Bongers, geboren 1-4-1831, trouwt.

Johanna Maria Messing (1855) blif thuus wonen en trouwt op 5-5-1898 met Bernardus ten Have, geboren 15-12-1861.

Baovenstaonden maken in 1909 plaats veur de familie Vriesen uut Dinsper. Vader Bernard Vriesen is daor op 5-12-1848 geboren en hi-j aoverli-jdt in d'n Lechtenbarg op 14-12-1916. Zien zoon Gerrit Hendrik Vriesen is van 20-2-1884. Hi-j

trouwen op 19-8-1909 in Dinsper met Johanna Hendrika Goorhuis, geboren 30-1-1875. D'r wodden twee kinder geboren: Bernard Hendrik op 12-2-1911 en Johanna Hendrika op 26-5-1914, maor 't daerntjen is op 1 december 1914 al weer aoverleden.

't Aoverlieden van eur dochtertjen was niet 't enige verdriet dat de familie treffen. Eur zoontjen van 1911 was namelek lichamelek en geestelek gehandicapt. Hi-j hef nog wel an de Bonteburg naor school gegaon. Hi-j kon dan mooi zo bij huus achteruut bi-j Hamink aover de Stroes naor de Bonteburg lopen, maor op school kon hi-j in de wietste wiette niet met de andere kinder metkommen. Hi-j zat daor jaor en dag bi-j de jongste kinder achter in de klas... Op die manier had hi-j toch nog un dagvulling en un betjen plezier in 't laeven. Maor nao un jaor of wat is hi-j dan toch maor van school afgaon...

Ben lie:p altied op klompen en hi-j lie:p ook altied op de teene. Dat mie:k dan zo'n klotsend geluud, i-j konnen um dan al van wieten an heuren kommen at hi-j aover 't zandpad veur de school en op de Dinxperloseweg lie:p, beveurbeeld

um un paar boodschappen te gaon halen bi-j Helminck of Mentink. 'k Geleuf dat hi-j wel un goeien aard had. Hi-j had ok d'r ook nog wel begrip van welken dag van de waek 't was. Zo wis hi-j precies op welken dag en hoe laat de kinder op school zangles hadden. Dan kwam hi-j naor de Bonteburg en dan ston hi-j op d'n uutweg veur de school naor 't kindergezang te luusteren... En dat was dan un grote vreugde veur de man met 't kleine verstand...

Moeder Johanna Hendrika Vriesen Goorhuis was al op 11-7-1939 aoverleden; Gerrit Hendrik Vriesen bleef toen alleen met zien zoon aover, maor in september 1948 aoverleed den ook en toen bleef Gerrit Hendrik Vriesen helemoals alleen aover...

De crisesjaoren en d'n oorlog bunt ok niet ongemarkt an Vriesen veur bi-j gegaon... Dat brach um tut 't lidmaatschap van NSB, maor hi-j hef nooit iemand verraaien!

In de harfst van 1944 kregen wi-j in Sillevold allemaol evacués uut de omgeving van Du:ven, Groessen, Pannerden, Doornenburg, enzo voort. Op 't gemeentehuis wier geregeld wie waor onderdak kreeg. 'k Geleuf dat dat veural 't wark van Harry Starink uut Sillevold was.

Vriesen wier de familie Rutjes uut Groessen toebedeeld. Ze kwamen met un ni-jmelkte koe an 't touw naor Sillevold lopen. Den koe kon mooi bi-j Vriesen bi-j in de stal staon! 't Is mien niet bekend of de familie Rutjes d'r tut de bevri-jding is gebleven of al eerder weer naor un andere plaats mos verhuuzen. Dat kwam namelek ook vaak veur. Nao d'n oorlog is Rutjes junior met zien vrouw bi-j Vriesen kommen wonen. Eur oldste kinder bunt daor ok nog geboren. Maor op 20 februari 1950 brek t'r brand uut op Messing en geet 't huus grotendeels verloren. De familie Rutjes hef toe eers effen onderdak gevonden bi-j Baerndjen en Mi-jken Ticheloven en toe bi-j August Holthausen an de Ulftseweg en erges in un woonwagen, waornao d'r op de Bergstraot un huus veur eur vri-jkwam. Ome Vriesen is toe liefderijk deur de familie Kranen an de Olde Dinxperloseweg in huus opgenomen. Hi-j kon d'r zo deur de weide achter 't huus naor toe lopen. Hi-j kreeg t'r zien natjen en dreugien en slie:p t'r in de alkoof. Aoverdag gin-ge dan nog weer naor zien verval-len boerderi-jken. Dat hef un jaor of zeuven zo deurgegaon, maor toen wier dat toch te belastend in

't gezin van Gert en Dieneken Kranen en is hi-j naor Moe:der en Zus Jansen op Velds verhuusd. En daor hef hi-j ook nog weer un jaor of wat un goe:d laeven gehad, samen met Chris Dales uut Sillevold, den daor ook in de kos was. Zie Bulletin Veurjaor 2012, blz. 25. 't Paerdsward bi-j de Jansens wier in die tied veurnamelek deur mien gedaon, met 't gevolg da'k daor Vriesen en Dales ok nogal es met-miek. Vriesen had bi-j al de tegen-slagen die hi-j in zien laeven onder-vonnen had, toch zien opgewekt karakter goeddeels wetten te behollen. Zo kon hi-j bi-j-veurbeeld heel beeldend aover zien kinder-jaoren in de Dinsperse Heurne vertellen. Maor veur a'k now wieter gao mo'k eers effen wat uitleg aover de kokkeri-j in vrogger tied geven. De mensen hadden toe namelek sausenpotten met un ronden baom, den dan mooi diep in 't vuur van 't fenuus kon hangen... En now dan 't verhaal van Vriesen: "In die dage hadden völ mansleuj van die bolhuudjes op, i-j wet wel, meer van die sausenpötte ..., en anderen hadden ok wel van die hoge hu:de op die-j zo inmekaar kunnen drukken en dan weer umhoog kunnen laoten gaon, zo van: hoeps daar gaat ie de hoogte in!"

Ome Vriesen is bi-j Jansen op Velds aoverleden en is toe bi-j zien vrouw en zoon op 't Hervormde kerkhof in Sillevold begraven.

Inmiddels al weer heel wat jaor hebt ze van Kranen en Vossers de grond van 't boerderi-jken in gebruik; en 't huus is helemaol met de grond geliek gemaakt...

Boerderi-j Messing is helemaols van de aardbodem verdwenen...

Maor van de evacuatie van de mensen uut Du:ven was t'r in de hal van 't gemeentehuus in Vasseveld nog heel lang un tastbaor bewies aanwezig, namelek un wandmozaïek met 't opschrift: 'Aangeboden aan de gemeente Wisch door de gemeente Dui-ven, als blijk van erkentelijkheid voor de verleende gastvrijheid en betoonde naastenliefde tijdens de evacuatie van 16 november 1944 tot eind april 1945.'

Waor dat kunstwark gebleven is, is mien un groot raodsel!

**De tegenwoordige adressen:
Lichtenberg 12 (en 10).**

Dit huus is umstreeks 1855 gebouwd en de eerste bewoners zun de Te Veldes, eerst gewoond hebbende op Velds, Lange Dijk 5, en daornao ook nog op Lange Dijk 1.

Op Sint Peter, 22 februari, 1866 mek de familie Te Velde plaats veur klompenmaker Johan Bosman en echtgenote Grada Schut en zoon Lambertus Hendrikus. Ze kwamen toen uut Etten, gemeente Gendringen. Sint Peter was in vrogger dagen altied d'n verhuusdag; end februari hoeven d'r niet meer zovöl wintervoer verslöp't te wodden en konnen ze in meert op 't land an 't wark.

Johan Bosman was op 15-2-1815 in de gemeente Bergh geboren, Grada Schut op 7-11-1818 in de gemeente Gendringen en zoon Lambertus Hendrikus op 5-4-1858 in Etten. Lambertus Hendrikus Bosman trouwt op 8-5-1884 met Maria Everdina Tangelder (v.d. Bult), geboren op 30-5-1861 in Silvolde.

Lambertus Hendrikus Bosman en Maria Everdina Tangelder

D'r wodden zeuven kinder geboren: Grada Johanna op 28-1-1885 (jong overl.), Antonius op 10-1887, Dina Johanna op 14-8-1890, Bernadus op 9-9-1892, Dina op 23-6-1897, Wilhelmina op 18-6-1899 en Johannes Wilhelmus op 11-12-1902.

Antonius (Toon) wödt timmerman en bouwt ni-js achter de Pinne an de Dinsperseweg.

Johannes Wilhelmus (Jan) wödt ook timmerman en blif thuis wonen. In 1931 warkt hi-j bi-j annemer Stef van der Kemp an de bouw van de ni-je St. Mauritiuskerk in Sillevold. Hi-j presteert et um 't kruus en d'n haan op d'n toorn te zetten! Maor un paar jaor later velt hi-j thuis met 't kersenplukken van de leer en löp hi-j daor zovöl letsel bi-j op hi-j d'r an aoverli-jd..

Bernadus van 1892 wödt thuis d'n opvolger; hi-j trouwt op 1-9-1921 met Elisa Aleida Bernardina Janssen (van zadelmaker Janssen), geboren op 7-8-1895, gemeente Lichtenvoorde. Bernadus Bosman is boer en klompenmaker.

D'r wodden zes kinder geboren: Lambertus Hendrikus (Bertus) op 18-4-1923, Theodora Everdina (Dien, zuster Bernardi) op 22-5-1924, Antonius Bernardus (Teun) op 12-9-1926, Anna Jacoba (Annie) op 6-3-1930, Theodora Maria

(Marietje, zuster Liesbeth) op 12-7-1933 en Johanna Theodora (Thea) op 8-5-1937).

Bertus trouwt kot nao d'n oorlog en woont eers nog un tiedlang in de schuur achter 't huus, huusnummer 10. En nao Bertus hef 't echtpaar Preijer-van Dillen daor ook nog un jaor of acht gewoond.

Dien en Marietjen gaot beide 't klooster in en Thea trouwt erges in 't Aoverijsselse.

Teun trekt met zien trouwen naor Dinsper en in 1956 naor Australië.

Van metselder Johan Jansen van de Bonteburg zun in die jaoren maor liefst vier jonges naor Australië geëmigreerd, maor d'n jongsten, Henny, kump nao enige tied weerum. Op un goeien dag zut Bernadus Bosman um bi-j um veur 't huus hen fietsen ... en röp hi-j Henny nao: "Hei, Jansen, hei onzen Teun ok nog gezie:n"? Helaas, Jansen had Teun in Australië helemaal aover 't heufd gekekken...

Annie trouwt in 1954 met Jan van Hal uut Voorst en zi-j gaot bi-j Annie's vader en moeder wonen. Elisa Bosman-Janssen is in 1968 aoverleden, Bennad in 1995, en wel op 103-jeurige laeftied. Hi-j hef dan ook heel wat jubileums met meugen maken, met elke keer velerlei hoogwaardigheidsbekleders

Bernardus Bosman en Elisa Aleida Bernardina Janssen en hun kinderen vlnr.: Anna Jacoba (Annie), Antonius Bernardus (Teun), Theodora Everdina (Dien, zuster-Bernardi), Johanna Theodora (Thea), Lambertus Hendrikus (Bertus) en Theodora Maria (Marietje, zuster Liesbeth).

op de receptie, maor endelek hiel zien klöksken dan toch ook op met tikken...

Zuster Liesbeth Bosman schrif: 'Onze schooljaren werden veelal beïnvloed door de oorlog. Wat ik me herinner is dat onze Teun en ik de 10e mei 1940 naar de school gingen. Op de grote weg marcheerden de Duitse soldaten richting Silvolde en er lagen op meerdere plaatsen wegblokkades van zwaar cement op de weg en in de bermen. Teun wist wel raad: hij belde bij mensen aan en vroeg of

we door het huis mochten lopen, om dan via het huis van de burens weer op de weg te komen. Bij de Jongensschool en de Meisjesschool aangekomen waren de deuren echter op slot en gingen we dezelfde route over de Ulftseweg weer huiswaarts. Vader stond te praten met de Vrieze, onze buurman. Ik hoorde hem zeggen: "Jao Bennad, wi-j staon al onder de Duutsers, we hemmen al niks meer te zeggen." De Vrieze was uit armoe bij 'de partij' gegaan. Hi-j had b.v. ook familie in Duitsland en men beloof-

de hem van alles. Toch zijn onze jongens, die ongededoken zaten, nooit verraden door de NSB-buren. Toen de Vrieze na de bevrijding door de mannen van de 'ondergrondse' (BS = Binnenlandse Strijdkrachten) met een paard en een kar werd meegenomen, konden we onze tranen niet bedwingen... Gelukkig hebben ze hem dezelfde avond weer naar huis gebracht! Moeder heeft altijd veel voor hem gedaan. Als het onweerde en de zoon, Bernard met het waterhoofd, alleen thuis was, dan ging moeder hem halen en zat hij bij ons in de keuken. Er was een goede samenwerking en verhouding in onze buurt. Moeder Vossers heeft veel betekend voor mijn ouders; ze was een lieve en gelovige vrouw. We wisten dat in haar blauwe schort altijd wel een rol pepermint voor ons zat!

Alle schooljaren gingen we om kwart voor acht de deur uit, want we gingen om kwart over acht naar de kerk; om negen uur begon de school. Als er sneeuw lag, dan ging vader tot aan de grote weg met een zelfgemaakte sneeuwschuiver voor ons uit, vaak nog in het donker. Toen het gevaarlijk werd op het eind van de oorlog, kreeg Thea les in de eerste klas bij boer Lubbers.

Ik heb toen een klas moeten overslaan, omdat de school al weer gesloten was. Met 13 jaar kwam ik al van de 7e klas. Juffrouw Hermeling vroeg aan mijn ouders of ik naar de Mulo mocht. Ja, dat mocht ik proberen, maar toen ik na alle voorbereidingen toch liever thuis bleef, was mijn moeder blij. Ik kon beter naar de Naaischool gaan, want de Mulo was boven onze stand! Annie, Thea en ik zijn twee jaar lang drie dagen in de week naar de Naaischool in het klooster in Ulft geweest. De andere dagen gingen we uit-werken om ons schoolgeld te verdienen.

Ons gezin ging al vroeg uit elkaar. De jongens moesten onderduiken. Na de oorlog gingen ze werken bij een boer. In de avond ging Bertus naar de Landbouwschool in Didam en Teun volgde een Middenstandscursus; hij wilde meubelmaker worden.

Onze Dien, nu zuster Bernardi, is naar de Huishoudschool op St. Clara in Silvolde geweest. Ze ging in 1942 naar het klooster, op 17-jarige leeftijd. Ik was toen acht jaar. Ik hoorde mijn moeder een keer zeggen: "Kinderen, verdraag elkaar, later zitten jullie misschien ver uit elkaar en kun je elkaar niet opzoeken, al zou je het nog zo graag wil-

len"! Moeder had gelijk: Dien ging in 1949 naar Indonesië, Teun in 1956 naar Australië en ik in 1959 naar Afrika!

Al zijn we vroeg uitgevlogen, we hebben een voorbeeldige opvoeding gehad. In de oorlog hielp vader de armen en gaf hij voedsel aan wie niets te eten had. Zijn gezegde was: "Wie tevreden is, is ook gelukkig; ik wil niet rijk worden van mensen die honger hebben."

Ook moeder gaf ons wijze lessen. Een ondervoed meisje uit een arm gezin kreeg bij ons elke morgen een glas melk en een boterham. Een ander kind had op school een boterham uit ons trommeltje gehaald. Toen wij dat thuis vertelden, kregen we elke morgen ook voor haar een trommeltje mee. Zo leerden we al vroeg om te delen.

In februari 1954 ging ik naar het klooster en mei 1954 zijn Annie en Jan getrouwd.

Na vijf jaar werd ik gevraagd naar Afrika te gaan. Ik vond het een voorrecht dit te mogen. De eerste 13 jaar was ik manesje van alles: huishouding, kook- en naailessen. Toen ik later ook in het ziekenhuis nodig was en o.a. vaak patiënten langs de weg moest ophalen, werd het me duidelijk dat een opleiding nodig was. Ik ging naar Nederland

terug om in Winterswijk halve dagen in het Ziekenhuis te gaan werken. Twee jaar lang werkte ik 's middags aan de cursus Algemene Ontwikkeling, welke ik met een diploma mocht afronden. Vervolgens heb ik in Brunssum een 2-jarige cursus Ziekenverzorging gevolgd, waarna ik 21 jaar in een ziekenhuis in Tanzania heb mogen werken: een jaar op de operatiekamer en daarna op de isolatieafdeling bij lepra-, t.b.c.- en aidspatiënten.

Zuster Liesbeth bij de wondverzorging van melaatsen in Tanzania.

Toen we later elke drie jaar op verlof mochten, waren we altijd welkom in ons oudershuis. Jan en Annie hadden naast hun gezin ook de zorg voor vader en moeder! Dien gaf in Indonesië les in de 1e en 2e klas van de lagere school.

Dat mocht toen nog met de Freubel-akte. Ze moest echter wel Indonesische worden, dus haar Nederlandse nationaliteit opgeven. Dien heeft ook nog vijf jaar Catechese (Bijbelstudie) aan het Jezuiten College in Jogjakarta gevolgd en daarna godsdienstles op hogere scholen gegeven. Ze heeft ook nog een centrum (Pikat), met o.a. een bibliotheek opgericht, van waaruit afgestudeerden voor catechese overall cursussen gingen geven aan o.a. onderwijzers, soldaten en verplegers/verpleegsters.

Zuster Bernardi (midden) bij haar gouden jubileum in Indonesië.

In 1994 moest Dien om gezondheidsredenen in Nederland blijven. Ik ben in 1997 terug gekomen. Door een internationale groep zijn meer dan 60 meisjes opgeleid om veel van onze taken in Tanzania over te nemen. Met veel plezier denken we terug

aan Silvolde, waar vaak activiteiten zijn georganiseerd door het Missie Thuisfront. Met de opbrengsten hebben we veel kunnen doen voor het onderwijs en armen en zieken. We mogen erop vertrouwen dat we elkaar als gezin, na een welbesteed aards leven, eens weer in liefde terug mogen vinden.'

Lumes, tegenwoordig adres: Lichtenberg 14

Begin achttienhonderd woont hier timmerman Derk Luimes met zijn gezin, maor umstreeks 1835 wodden ze opgevolgd deur un anderen timmerman, namelek Derk Jan Rosier (1808) en echtgenote Everdina Seinhorst (1806).

Derk Rosier is un zoon van timmerman Frederik Rosier achter 't Kroezenbeumken an de Kroezen-diek. Archivaris Dek Kobes uut Sinderen hef daor heel wat aover geschreven. Twee bruurs van Derk Jan mosten in 1812 met Napoleon met naor Rusland. Bernard kloppen op un keer weer bi-j huus an, maor Arend is nooit meer truggekomen...

In 't gezin Rosier-Seinhorst in d'n Lechtenbarg wodden dri-j kinder geboren: Frederik Willem (24-5-1836), Everdina (9-2-1838) en Aaltjen (17-5-1844).

Everdina Rosier (1838) trouwen op 4-12-1873 met Jan Rougoor (8-8-1833) en zi-jbeiden woont vanaf december 1873 op Lumes, maor de buurleuj praot meestal van 'Rosier'. In later jaoren nu:men ze Jan Rougoor vaak zelfs gewoon 'Jan Rosier'!

D'r wodt in de loop der jaoren egaals stukken grond bi-jgekocht of gepacht, beveurbeeld in de Slae-ge. Dat hölt in dat 't un richtige boerderi-j wödt en 't timmervak d'r helemaol verdwient.

Jan Rougoor en Everdina krie:gt dri-j kinder: Evert Jan (20-8-1875), Gradus Arnoldus (8-3-1877) en Dina Aleida (3-8-1879).

Evert Jan wil eigelek bi-j de politie - in 't leger hef hi-j al un bepaolde rang -, maor zien olders hebt lie:ver dat hi-j thuus kump, wat dan ok gebeurt. Hi-j trouwt op 2-5-1901 met Elisbeth te Pas, geboren 8-1-1880 en d'r wodden zeuven kinder geboren. Maor helaas aoverli-jd moeder Elisabeth al op 13-10-1912, nog maor 32 jaor old...

Op 8-5-1913 trouwt Evert Jan dan met Hendrika Hermina Konink, geboren 14-8-1884. Op 7-4-1914 wödt dan Hermina Aleida geboren en in de jaoren daornao kommen d'r nog zeuven kleintjes bi-j. 't Schaelen dat niet alle kinder tege-

liek in huus wazzen; de meeste oldsten wazzen al 'naor de boer toe, toen de kleinsten geboren wieren. Weliswaor zatten d'r met 't aeten, bi-j gebrek an stu:le, wel es wat met 't bödjen op de slip langs de muur, maor ze kregen in ieder geval allemaol genog te aeten; en dat was ut veurnaamste!

En d'n dokter kwam d'r ook maor weinig aover de vloer, want dat kosten geld! Jan vertellen mien dat hi-j as kind un keer un ongeluk had gehad met un emmer heit water en un andere keer met un auto, maor dat t'r gin dokter an te pas was gekommen... Hi-j had t'r zien hele laeven de nadelige gevolgen van aovergehollen...

Bi-j dat al lukken ut Evert Jan toch ook nog um d'r zo now en dan un stuk grond bi-j te kopen. Zo zetten in 1914 schoolmeester Herman Wensink uut 't Westendarp 't huusperceel van 't kasteel Lichtenberg, ruum twee bunder groot, te koop. Evert Jan Rougoor en Jansen van Velds wilt ut samen kopen, maor Jansen trekt zich trug, waornao Evert Jan 't alleen köch.

Umstreeks 1860 was 't kasteel al afgebraoken, maor op d'n timp bi-j Vrieselaar steet nog eengaals un old schuurken. Dat is dan now ok van Evert Jan; hi-j löp t'r maor es naor

binnen en zut nog erges in un hoek un ongeveer anderhalven meter groot old waopenschild staon. Hi-j nemt ut maor met naor huus en zet ut op zolder... I-j könt nooit wetten wie d'r nog es belangstelling veur hef ..., maor hi-j had feitelek lie:ver un buul met geld gevonnen daor in dat schuurken...

De schuur zelf steet Evert Jan trouwens daonig in de weg en daorum verköch hi-j ut maor deur an buurman Bennad Bosman. 't Verhaal geet dat gebontswark op un goeien dag deur un stuk of tie:n buurleuj an-één-stuk (dus zonder 't muurwark) van de Lechtenbarg naor de ni-je standplaats bi-j Bosman achter 't huus gedragen is... Jammer da'w

daor gin foto van hebt! 't Is ook niet bekend hoe vaak de mansleuj onderweg hebt uutgeröst...

Un paar jaor later krig Evert Jan Rougoor bezuuk van un dame uut Amsterdam. Umraeden d'n slechten binnenweg hef ze eur auto en chauffeur maor bi-j Suselbaek achtergelaoten. De dame vrög of ze hier bi-j Rougoor is, d'n tegenwoordigen eigenaar van 't perceel Lichtenberg, en of hi-j dan now misschien ook dat olde wapenschild van de Lichtenberg in zien bezit hef? Jao, dat kon wel es waezen, en 't geval wöd't van de zolder gehaald... De mevrouw zeg dat ze 't wel wil kopen en d'r ook wel un goeie pries veur wil geven... En jao,

Zo kienen ze van Rougoor (Lichtenberg 14) altied op 't huus (Lichtenberg 12) en de schuur Lichtenberg 10) van Bosman.

Oudercommissie, onderwijzend personeel en Commissie van de voorbereiding van het 50-jarig bestaan der O.L. School te Silvolde, mei 1939.

Zittend v.l.n.r.: A.J. Freriks, J. Siebelink (hoofdonderwijzer), E.J. Rougoor (voorzitter oudercommissie), J.W. Suselbeek en G.J. te Mebel.

Staannd v.l.n.r. : B. Koenders, J.D. Salemink (onderwijzer), Th. Colenbrander, A.J. Breukelaar, H. Breukelaar (onderwijzer) en M. Kraan (onderwijzeres)

Evert Jan wil wel verkopen... Ze wodt 't met mekaar ens aover un pries van 400 gulden... De mevrouw bli-j en Evert Jan bli-j! Hi-j zei d'r later van: "Dat was mooi metgenomen, toe ha'k d'n Lechtenbarg al weer half betaald"! De familie Rougoor is bi-j de Hervormde kerk van Sillevold en de kinder hebt alle vieftie:n de Openbare School in Sillevold geaon.

't Zal dan ook wel niemand verwonderen dat Evert Jan Rougoor in de Oldercommissie van school wier gekaozen. D'r is un mooie foto uut 1939 van de Oldercommissie en ut onderwiesend personeel, met in 't midden Evert Jan Rougoor as veurzitter...

De crisis van de jaoren dertig zatten Evert Jan daoneg dwars. Hi-j vroe:g

zich af of un andere regering
't nie:t baeter an zol pakken? Evert
Jan en zoon Johan wodt lid van de
NSB, maor ze hebt in de oorlogs-
jaoren nooit un onderduker of wie
dan ook verraaien!

Nao d'n oorlog kriegt ze eers nog
met 't Beheersinstituut van de rege-
ring van doen. 't Was eigelek de
bedoe:ling dat Johan de boerderi-j
aover zol nemmen, maor daor hebt
ze toen maor vanaf gezien. Eers
bunt Thé en Wim toen gezamenlijk
boer gewodden, later Thé alleen.
Thé Rougoor trouwen op 18-10-
1945 met Antjen Konink, afkom-
stig uut de Slangenborg. Nao de
trouweri-j in 't gemeentehuus en de
kerk was 't feest aoverdag en 's a-
ovends in de Lechtenbarg thuus op
de dael. Zoas gebru:kelek had de
jonge buurt de dael met dennen-
gruun en reuskes versierd.

's Aovends heuren de jonge en olde
buurt ook bi-j 't feest. Twaalf-en-
un-half-jaor later vieren ze weer
feest, toe bi-j Mijnen van 't Mölle-
ken, en de buurt was t'r ook weer
bi-j.

D'r was un muziekbendjen en d'r
wier duftig gedanst. Buurman Ben-
nad Bosman zwieren vrolek met
zien Elisa aover de dansvloer!
Maor endelek was 't dan toch un
keer tied van naor huus gaon; de

meeste leuj hadden 't bruidspaar al
bedankt en de jas al an. Zo ook
moeder Bosman. Maor wat wol 't
geval? De muziek bleef maor
deurspöllen, en dat tut groot ple-
zier van vader Bosman. Hi-j liep
nog in 't aoverhemp en pakken Eli-
sa weer bi-j de scholders en trok
eur de dansvloer weer op ... en
dansen toe weer met vö! plezier
met eur in 't rond... Zi-j had de jas
al an en 't zondagse huudjen op ...
en onderwiel gebaren ze Bennad
met de wie:svinger van de rechter-
hand veur zien neus dat 't onder-
hand toch werkelek de hoogste tied
van naor huus gaon was...

De Rougoors zun alle vieftien ge-
trouwd, dus ze zaggen mekaar
nogal es op verjeurdagen un trou-
weri-j of un 12½ of 25-jeurige fe-
miliefest.

Maor Doortjen von ut altied zo
jammer dat ze gin foto had waor ze
allemaol opstonnen. Dat kon na-
tuurlek ook niet, want de eerste
moe:der was joh al in 1912 aoverle-
den.

Doortjen zoch zich van alle acht-
tien un foto bi-jmekaar en stappen
d'r met naor Maotkamp in Vasse-
veld, met de vraog um daor un
groepsfoto van te maken ... en 't
resultaat mag t'r zun! Veur 't gemak
he'w iedereen maor effen un num-

mer gegeven.

1. Vader Evert Jan (Jan) Rouwgoor, 20-08-1875, overl. 20-02-1950.
2. Moeder Elisabeth te Pas, 08-01-1880, overl. 13-10-1912.
3. Moeder Hendrika Hermina Konink, 14-08-1884, overl. 9-12-1944.
4. Johan Herman (Johan), 17-03-1902.
5. Herman Gerhard (Herman), 11-02-1904.
6. Gerrit Everhard (Gerrit), 11-08-1906.
7. Gerhard Bernhard (Bernhard), 06-12-1907.

8. Hendrik Adolf (Hendrik), 13-09-1909.
9. Everdina Elisabeth (Dina), 04-06-1911.
10. Elisabeth Johanna (Betje), 23-08-1912.
11. Hermina Aleida (Mieneken), 07-04-1914.
12. Theodoor (Thè), 18-07-1916.
13. Jan Willem (Wim), 18-05-1918.
14. Hendrik Jan (Jan), 11-02-1920.
15. Dirk Adolf (Derk), 13-07-1921.
16. Hendrika Johanna (Drieka), 11-12-1922.
17. Johanna Christina (Anneken), 14-04-1924.

Kattekwaad in Silvolde

Lex

Dit verhaal speelt zich af in de tijd toen we in Silvolde nog een veldwachter hadden. Roosen was zijn naam. Op de Bottermarkt, achter het hotel dat tegenwoordig de Buurman heet, stond toen een regenton waarin hemelwater werd opgevangen. Dit water was ‘zacht’ en daarom gebruikten de buurvrouwen het heel graag om de was te doen, want dan had men minder zeep nodig.

In die tijd haalden de jongelui ook wel eens een geintje uit door belle-tje te trekken of door mensen te plagen met een rikketik. Om zo’n rikketik te kunnen maken had je een veiligheidsspeld, een knoop en een klosje zwart garen nodig. De knoop en het garen werden aan de speld vastgemaakt en dan plaatste je de scherpe naald tussen de ruit en de stopverf en als je dan aan het garen trok tikte de knoop tegen het raam. Je rolde het klosje garen verder af en zocht dan een plek waar je je verdekt kon opstellen en de rikketik zijn werk kon laten doen. Kwam iemand naar buiten dan stopte je, om het spelletje te herhalen als men weer binnen was, tot grote ergernis van de bewoners.

Bakker Helmink en kleermaker Tangelder aan de Ulftseweg werden regelmatig op deze manier lastig gevallen en gingen zich beklagen bij de veldwachter. Deze beloofde de boel in de gaten te houden. De jongelui zagen hem vaker dan normaal in de buurt van de Ulftseweg paraderen en hielden zich daarom wel koest. Dit had de veldwachter ook wel in de gaten en bedacht een list door gebruik te maken van de regenton. Het had maanden niet geregend en daarom kroop hij in de grote regenton bij de Bottermarkt.

In het ‘tweeduuster’ zag een jongen op een avond dat af en toe het deksel van de ton een eindje omhoog ging en even later er weer

Hotel Kaak aan de Ulftseweg, met links een stukje van de Bottermarkt en in het midden de regenton.

netjes op lag. Hij wist genoeg!! Hij trommelde alle jongens bij elkaar en vanaf het Marktpllein slopen ze richting Bottermarkt en sprongen boven op de ton zodat de man het deksel niet meer omhoog kon krijgen en twee van hen in staat waren de deksel vast te spijkeren. Ze rolden de ton met de jammerende en bedreigingen uitende veldwachter naar het Kerkenstraatje en lieten hem daar naar beneden denderen. Daarna maakten ze zich meteen uit de voeten en hebben maar niet afgewacht hoe het met de veldwachter afliep.

Sindsdien is de grote regenton bij de Bottermarkt verdwenen.

Nog meer kattekwaad.

Bakker Jan Helmink kwam vanuit Bredevoort naar Silvolde en startte daar een bakkerszaak. In het begin ventte hij zijn brood nog met de hondekar uit. Zijn hond was niet meer te houden als hij een kat zag en dat kregen onze jongelui in de gaten. Ze ving en een kat en toen de bakker uit zicht was en de kar onbeheerd achterliet, lieten ze de kat vlak voor de hond vrij, die er natuurlijk als de wiedeweerga achteraan ging. Doordat de hond hier en daar een brood of een gebakstrommel verloor kon bakker Jan

Bakker Helmink met zijn hond.

het spoor van zijn hond volgen en zag met tranen in de ogen een vreemde hond met een brood in de bek weglopen. Uiteindelijk vond de bakker zijn hond in de doornenhaag bij Jaartsveld terug en het kostte hem heel veel moeite om het dier uit de doornen te bevrijden. Boos en verdrietig ging hij naar huis om opnieuw gebak te maken, want dat was besteld voor de verjaardag van mevrouw Janssen. Later heeft bakker Jan een paard en wagen aangeschaft en dat vonden onze jongelui heel leuk want ze mochten wel eens voor in de wagen meerijsen. Ze hebben hem echter nooit verteld dat het hun schuld was dat zijn hond er zo'n puinhoop van gemaakt had...

Activiteitenkalender 2013-2014

Open Monumentendag. Zaterdag 14 sept.

Soosavond. Maandag 21 okt. om 20.00 uur bij De Buurman, Markt, Silvolde.

De heer Koos Metselaar te Silvolde verzorgt een presentatie over 'Leiden door de eeuwen heen'.

Openbare middag. Zaterdag 9 nov. om 14.00 uur in het Schuttersgebouw Willem Tell. De heer Frans Winkels te Tiel verzorgt een presentatie over 'Silvolde in de 17e en 18e eeuw.'

Soosavond. Woensdag 15 jan. om 20.00 uur bij Wijkcentrum De Lichtenberg, Reeënstraat 20a. Film van Theo van der Lee: 'Anny Raben praat met Stef Lankveld over zijn fietstocht naar Santiago de Compostella' en de film 'Joop van Deursen gaat naar huis', een film over zijn verblijf in het Kamp Rees in 1944-1945.

Jaarvergadering. Donderdag 20 febr. 19.30 uur bij Ons Pakhuus, Molenberg 2, Silvolde. Om 20.15 uur: Openbare presentatie door de heer J.A. van Zuijlen te Silvolde over 'Landelijke bouwkunst'.

Soosavond. Maandag 17 maart 20.00 uur bij Wijkcentrum De Lichtenberg, Reeënstraat 20a. B. Dorrestijn houdt een presentatie over 'De Silvolde bezittingen van het Huis Bergh.'

Zomeravondactiviteit. Dinsdag 17 juni om 19.00 uur start bij het Huis Tandem, Doetinchemseweg 135, Westendorp, en vervolgens ontvangst door de Wildbeheer Eenheid Wisch nabij het Huis Tandem.

Wijzigingen voorbehouden.

Heemkundige vereniging

Old Sillevold

Opgericht 18 februari 1997

Bestuursamenstelling:

Voorzitter:

Bernard Dorrestijn

Vice-voorzitter:

Theo Koolenbrander

Secretaris:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Penningmeester:

Karin Hendriksen
Kroezendijk 2
7064 KX Silvolde
tel. 0315-681608
Email:
info@oldsillevold.nl

Bestuursleden:

Willie Dieker
Leo Helmink
Ton van der Kemp
Els Kraan

Lidmaatschap:

Vanaf € 13,50 per jaar.

Bankrekening: 9798.45.432
C.V.B. bank Silvolde
t.n.v. penningmeester
Old Sillevold

www.oldsillevold.nl

**Maurits Heebink
Tuinbeheer**

**Notariskantoor
Muijers**

**Paul Klomberg
Assurantiën**

**Frank's
Barbershop Haarmode**

Winkelhorst Ledermode

Rijnlandhaven Makelaardij

Ten Have Silvolde

De heemkundige vereniging dankt de op deze pagina genoemde bedrijven en organisaties voor hun financiële ondersteuning.

Bulletin heemkundige vereniging *Old Sillevold*

Losse nummers € 3,50 per stuk
www.oldsillevold.nl

't sausenpötjen en 't bolhuudjen van pag. 20.

